

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ			
ΤΜΗΜΑ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ			
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΠΙΠΕΔΟ 6			
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5 ^ο	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ: ΕΙΚΟΝΕΣ, ΣΚΙΤΣΑ, ΧΑΡΤΕΣ			
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
		3	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ			
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ			
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr//			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση των διαλέξεων του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση:

- να επεξηγούν τους όρους «οπτική αναπαράσταση», «εικόνα» και να χρησιμοποιούν τα εργαλεία αυτά με στόχο την αναθεώρηση του παραδοσιακού τρόπου διδασκαλίας και την ανάδειξη του μαθητοκεντρικού χαρακτήρα στη σχολική εκπαίδευση (M3, M5, M6, M11),
- να αξιολογούν τα νοήματα που αναδύονται από την εικονογράφηση των σχολικών εγχειριδίων και να προτείνουν νέες συσχετίσεις εικόνων – κειμένων (M6, M8),
- να αναφέρουν τους λόγους χρήσης εννοιολογικών χαρτών στην εκπαίδευση και να τους χρησιμοποιούν κατά περίπτωση (M6, M8, M12),
- να υλοποιούν διδακτικά σενάρια χρησιμοποιώντας σκίτσα, ως εργαλεία μετάδοσης γνώσεων και πληροφοριών, σε μία πολυπολιτισμική τάξη (M6, M12),
- να αναγνωρίζουν το νέο ρόλο των εικόνων στη σύγχρονη εποχή και να αντιμετωπίζουν κριτικά τις πληροφορίες που υποδηλώνουν (M7, M15).

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
- Αυτόνομη εργασία.
- Ομαδική εργασία.
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1: Εκπαιδευτικά εργαλεία. Ορισμός, ταξινόμηση.

2: Οπτικές αναπαραστάσεις, εικόνες. Εννοιολογικός προσδιορισμός, κατηγοριοποίηση.

3: Πολυτροπικά κείμενα.

4: Οπτικός γραμματισμός.

5: Η Σημειωτική στην ερμηνεία οπτικών αναπαραστάσεων.

6: Γραμματική Οπτικού Σχεδιασμού.

7: Διδακτική λειτουργικότητα εικόνων.

8: Εικονογράφηση διδακτικών εγχειριδίων. Ανασκόπηση, ρόλος, συμβολή.

9: Τα σκίτσα στην εκπαίδευση.

10: Εννοιολογικοί χάρτες. Δομικά στοιχεία, χρήση, εφαρμογές.

11: Δραστηριότητες εννοιολογικής χαρτογράφησης.

12-13: Εικόνες, σκίτσα, χάρτες στο πλαίσιο των ΑΠΣ & ΔΕΠΠΣ.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία, στην εργαστηριακή εκπαίδευση και στην επικοινωνία με τους φοιτητές												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i>	<table border="1"><thead><tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr></thead><tbody><tr><td>Διαλέξεις</td><td>13×3=39</td></tr><tr><td>Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας</td><td>36</td></tr><tr><td>Εργαστηριακές ασκήσεις</td><td>10</td></tr><tr><td>Συγγραφή εργασίας</td><td>40</td></tr><tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125</td></tr></tbody></table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	13×3=39	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	36	Εργαστηριακές ασκήσεις	10	Συγγραφή εργασίας	40	Σύνολο Μαθήματος	125
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Διαλέξεις	13×3=39												
Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	36												
Εργαστηριακές ασκήσεις	10												
Συγγραφή εργασίας	40												
Σύνολο Μαθήματος	125												
<i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο</i>													

<p>εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Τα κριτήρια αξιολόγησης, τα οποία αναφέρονται στην 1^η διάλεξη και αναρτώνται στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος, είναι τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Γραπτή εξέταση (στην ελληνική γλώσσα), η οποία περιλαμβάνει ερωτήσεις κρίσεως, ερωτήσεις σύντομης απάντησης και ερωτήσεις ανάπτυξης (70%). · Γραπτή εργασία (30%).

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Προτεινόμενα διδακτικά συγγράμματα

- Ζαγκότας, Β. (2016). *Η πολυαισθητηριακή δυναμική της εικόνας στη διδακτική διαδικασία*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κυριακίδη.
- Σημειώσεις

2. Πρόσθετη προτεινόμενη βιβλιογραφία

Ελληνική βιβλιογραφία

- Arnheim, R. (2005). *Τέχνη και Οπτική Αντίληψη. Η Ψυχολογία της Δημιουργικής Όρασης*. Αθήνα: Θεμέλιο.
- Arnheim, R. (2007). *Οπτική Σκέψη*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Burke, P. (2003). *ΑΥΤΟΨΙΑ. Οι χρήσεις των εικόνων ως ιστορικών μαρτυριών*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Γιαννικοπούλου, Α. (2008). *ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαδόπουλος.
- Γρόσδος, Σ. (2010). Οπτικοακουστικός γραμματισμός: Από το παιδί-καταναλωτή στο παιδί-δημιουργό. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 16, 54-68.

- Δημητριάδου, Κ. (2007). Οπτικός γραμματισμός και γλωσσική διδασκαλία: μια κριτική ανάγνωση στα νέα εγχειρίδια της Γλώσσας για την Α΄ Δημοτικού. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 148, 72-80.
- Ζωΐδης, Ευ. (2008). *Βλέπω. ΘΕΜΑΤΑ ΣΗΜΕΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ*. Αθήνα: Ίων.
- Κανταρτζή, Ευ. (2002). *Ιστορική Αναδρομή της Εικονογράφησης των Παιδικών και Σχολικών Βιβλίων*. Θεσσαλονίκη: εκδοτικός οίκος Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε.
- Καραντζής Ι, Κάκκου Σ. & Παπαδοπούλου Σ. (2009). Οι εννοιολογικοί χάρτες ως εργαλείο διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο. *Μέντορας*, 11, 248 – 259.
- Κουτρομπέλη, Γ. (2005). Προτάσεις για τη διδακτική αξιοποίηση της εικόνας στο μάθημα της Ιστορίας. *Νέα Παιδεία*, 116, 93-102.
- Kress, G. & van Leeuwen, T. (2010). *Η ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ. Η Γραμματική του Οπτικού Σχεδιασμού*. Αθήνα: Επίκεντρο.
- Μπονίδης, Κ. Θ. (2004). *Το περιεχόμενο του σχολικού βιβλίου ως αντικείμενο έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχιμο.
- Παπαδοπούλου, Μ. (2005). Τα πολυτροπικά κείμενα ως μέσον προσέγγισης της γραφής από παιδιά προσχολικής ηλικίας. *Ερευνώντας τον κόσμο του Παιδιού*, 6, 120-130.
- Πλειός, Γ. (2005). *Πολιτισμός της εικόνας και εκπαίδευση. Ο ρόλος της εικονικής ιδεολογίας*. Αθήνα: Πολύτροπον.
- Σβαλίγκου, Χ. (2011). *Η ερμηνεία της εικόνας ως σημείου της οπτικής επικοινωνίας*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Tisseron, S. (2008). *Τα πλεονεκτήματα των εικόνων*. Αθήνα: Κατάρτι.
- Φύκαρης, Ι. (2012). Η αξιοποίηση του βίντεο και της κινούμενης εικόνας στη διδασκαλία: Μία διδακτική δυνατότητα. *Τα Εκπαιδευτικά*, 103/104, 233-248.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Gombrich, E. H. (1999). *THE USES OF IMAGES. Studies in the Social Function of Art and Visual Communication*. London: Phaidon Press.
- Harris, B. R. (2006). Visual Information Literacy via Visual Means: Three Heuristics. *Reference Services Review*, 34 (2), 213-221.
- Kulvicki, J. V. (2006). *On images: Their Structure and Content*. Oxford: Oxford University Press.
- Pink, S., Kurti, L. & Afonso, A. I. (Eds.). (2004). *Working Images. Visual Research and Representation in Ethnography*. London: Routledge.
- Riegl, A. (2004). *Historical Grammar of the Visual Arts*. New York: Zone Books.
- Sojka, J. Z. & Giese, J. L. (2006). Communicating Through Pictures and Words: Understanding the Role of Affect and Cognition in Processing Visual and Verbal Information. *Psychology & Marketing*, [23 \(12\)](#), 995-1014.

3. Συναφή επιστημονικά περιοδικά (ελληνόγλωσσα και ξενόγλωσσα):

- Επιστήμες της Αγωγής
- Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων
- Κίνητρο
- Νέα Παιδεία
- Παιδαγωγική Επιθεώρηση
- Παιδαγωγική – θεωρία & πράξη
- Educational Review
- Educational Studies
- Pedagogy, Culture & Society
- Studies in Science Education
- Teaching and Teacher Education